

Slovenská agentúra životného prostredia
realizuje aktivitu

Seminár v oblasti environmentálnych zát'aží

Banská Bystrica 2. máj 2018

Aktivita sa realizuje v rámci národného projektu

Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku.

Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu EÚ v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.

Uplatňovanie zákona č.409/2011 Z.z. pri určovaní povinnej osoby

Mgr. Zuzana Hlôšková
MŽP SR

*Aktivita sa realizuje v rámci národného projektu **Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku.**
Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu EÚ v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.*

ZÁKLADNÉ NÁSTROJE NA RIEŠENIE PROBLEMATIKY EZ

- **Informačný systém environmentálnych záťaží** – zadaný v § 20a ods. 1až 3 zákona č. 569/2007 Z. z. a §46a vyhlášky č. 51/2008 Z. z.
  - V rámci projektu „Systematická identifikácia environmentálnych záťaží v Slovenskej republike“ v rokoch 2006 - 2008, v gescii Slovenskej agentúry životného prostredia, bolo identifikovaných približne 1800 kontaminovaných lokalít, pričom 1 200 z nich predstavovalo riziko pre zdravie ľudí a životné prostredie. (Aktuálny stav k 30.04.2018: celkový počet EZ-1760, register A-880, register B-311, register C-803).
- **ŠPS EZ (2010-2015)** schválený UV č. 153 z 3. marca 2010, **ŠPS EZ (2016-2021)** schválený UV č. 7 z 13. januára 2016) - zadaný v §20a ods. 4 a 5 zákona č. 569/2007 Z. z.
  - stanovil priority riešenia problematiky environmentálnych záťaží, ktoré boli napĺňané prostredníctvom cieľov a jednotlivých aktivít rozdelených do krátkodobých (2010-2011), strednodobých ((2012-2015) a dlhodobých (2016 a viac) časových horizontov
- **Legislatívna úprava riešenia problematiky EZ**
  - novelizácia zákona č. 569/2007 Z. z. a vyhlášky MŽP SR č. 51/2008 Z. z., prijatie zákona č. 409/2011 Z. z., Metodický pokyn MŽP SR č. 1/2012-7 a následne Smernica MŽP SR č. 1/2015-7 na vypracovanie analýzy rizika znečisteného územia.

Legislatívna úprava riešenia problematiky EZ

- **Zákon č. 384/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon)** - zedefinované nové pojmy: environmentálna záťaž, pravdepodobná environmentálna záťaž, nové druhy geologických prác - sanácia geologického prostredia, sanácia environmentálnej záťaže a monitorovanie geologických faktorov životného prostredia. Na výkon uvedených geologických prác je potrebné spĺňať podmienky odbornej spôsobilosti podľa geologického zákona a zhotoviteľ geologických prác musí mať geologické oprávnenie vydané MŽP SR. Pri vyhodnocovaní geologickej úlohy v záverečnej správe z geologického prieskumu životného prostredia musí byť vypracovaná samostatná časť záverečnej správy – analýza rizika znečisteného územia. Bol zedefinovaný Informačný systém environmentálnych záťaží a Štátny program sanácie environmentálnych záťaží ako základný dokument pre riešenie problematiky EZ.

- **Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 340/2010 Z. z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z. ktorou sa vykonáva geologický zákon**
  - rozširuje sa geologický prieskum životného prostredia o pravdepodobné environmentálne záťaže a environmentálnej záťaže, podrobnejšie sa definuje sanácia environmentálnej záťaže, určujú sa osobitné náležitosti záverečnej správy s analýzou rizika znečisteného územia, podrobnejšie upravuje obsah Informačného systému environmentálnych záťaží a člení ho na register A, B, C, podrobnejšie sa určuje obsah a náležitosti analýzy rizika znečisteného územia, záverečnej správy z geologického prieskumu životného prostredia, ktorým sa zistilo závažné znečistenie a záverečnej správy zo sanácie EZ
- **Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov novelizoval zákon č. 569/2007 Z. z.**
  - doplnil sa o nové geologické práce: „odborný geologický dohľad“ a zdefinoval nasledovne: „kontrola vykonávania geologických prác – sanácie geologického prostredia a sanácie environmentálnej záťaže – nezávislou fyzickou osobou – podnikateľom alebo právnickou osobou, ktorá má geologické oprávnenie na vykonávanie takýchto prác. v GZ a stanovila sa povinnosť predkladať záverečné správy s analýzou rizika znečisteného územia na posúdenie a schválenie ministerstvu bez ohľadu na zdroj financovania

PRINCÍP „ZNEČISŤOVATEĽ PLATÍ“ A JEHO UPLATŇOVANIE PRED PRIJATÍM ZÁKONA Č. 409/2011 Z. Z.

Princíp „znečisťovateľ platí“ bol implementovaný až zákonom č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pred prijatím zákona sa tento princíp uplatňoval pre environmentálne záťaže len prostredníctvom MO SR, MŽP SR a MDPaT SR, ktoré podporovali projekty prieskumných a sanačných prác v rámci svojich rozpočtových kapitol.

UV SR č. 408 z 15. júna 1993 - štát sa zaviazal odstraňovať ekologické škody spôsobené jednotkami Sovietskej armády na území Slovenskej republiky. Ministromi obrany SR a ministromi životného prostredia SR uložil povinnosť zabezpečiť realizáciu sanačných a monitorovacích prác v lokalitách pohybu jednotiek Sovietskej armády s havarijným stavom kontaminácie podzemných vôd a pôdy podľa určených priorít

UV SR č. 1148/2003, č. 772/2004 bola ministromi životného prostredia a ministromi obrany uložená úloha predkladať každoročne v termíne do 30. júna na rokovanie vlády SR správu o stave realizácie geologických, sanačných a monitorovacích prác v lokalitách poškodených činnosťou bývalej Sovietskej armády s konkretizáciou postupu prác a finančných nárokov na nasledujúci rok. **Ministromi obrany SR bola uložená úloha zabezpečiť nevyhnutné sanačné opatrenia v lokalitách Sliač – Vlkanová a Rimavská Sobota z účelových prostriedkov rozpočtovej kapitoly MO SR.** V období rokov 2010-2011 sa plnili uznesenia vlády SR č. 483/2009, 395/2010 a **uznesením vlády SR č. 683/2011** bolo schválené ukončenie sanačných prác na lokalite Sliač a zabezpečenie posanačného monitorovania stavu kvality podzemných vôd na lokalitách Sliač a Vlkanová.

PRINCÍP „ZNEČISŤOVATEĽ PLATÍ“ - implementovaný v zákone č. 409/2011 Z. z.

Pôvodca

Právny nástupca pôvodcu

Vlastník nehnuteľnosti, na kt. sa nachádza EZ

Príslušné ministerstvo

§3 Pôvodca

Pôvodca je každý, kto svojou činnosťou spôsobil environmentálnu záťaž, okrem prípadov, ak

a) sa štát zaviazal sanovať environmentálnu záťaž na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou tohto zákona alebo na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky alebo

b) environmentálna záťaž vznikla v dôsledku ukladania odpadov, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

Kraj/počet PP	Názov EZ	Plán prác/rok schválenia
BA/0		
TT/0		
TN/6	PD(1972)/Zemianske Kostolány- Filtračná stanica (SK/EZ/PD/1972)	schválený 2013 Zmena 2014
	PD(014)/Zemianske Kostolány – ENO – pôvodné odkalisko (SK/EZ/PD/635)	schválený 2013 ukončená 2016
	PD(002)/Bystričany – ENO - dočasné odkalisko (SK/EZ/PD/623)	schválený 2013 aktualizovaný 2017
	PD(1996)/Zemianske Kostolány – Zemiansky potok – znečistenie brehu a koryta (SK/EZ/PD/1996)	schválený 2014 aktualizovaný 2017
	TN(1984)/Trenčín – tranzitno-komerčný hub (SK/EZ/TN/1984)	schválený 2014 zmena 2014
	PD(1973)/Zemianske Kostolány – Rozvodne A,B, C (SK/EZ/PD/1973)	schválený 2016

BB/0		
PO/2	SP (006) Stropkov – areál TESLA Stropkov“ (SK/EZ/SP/915)	Schválený 2013
	SP (007) Stropkov – cintorín jedov Vojtovce – SK/EZ/SP/916	Schválený 2016
KE/4	K4(1927)/Košice – Barca – Letisko – sklad LPL (SK/EZ/K4/1927)	Schválený 2013
	MI(016)/Vojany – odkalisko EVO (SK/EZ/MI/498)	Schválený 2014
	MI(1988)/Vojany – EVO- Vojany – remíza lokomotív (SK/EZ/MI1988)	Schválený 2016
	MI(1989)/vojany – EvO – Vojany – sklad horľavín (SK/EZ/MI/1989)	Schválený 2016

Určenie povinnej osoby (§4 zákona č. 409/2011 Z. Z.)

Ak pôvodca zanikol alebo zomrel, okresný úrad v sídle kraja určí rozhodnutím za povinnú osobu právneho nástupcu pôvodcu (za právneho nástupcu pôvodcu nepovažuje dedič a osoba ustanovená v osobitnom predpise).

Ak pôvodca nie je známy alebo ak nemožno určiť právneho nástupcu pôvodcu, okresný úrad v sídle kraja určí za povinnú osobu vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza environmentálna záťaž.

Za povinnú osobu nemožno určiť osobu, u ktorej sa preukáže, že:

- a) vo vzťahu k environmentálnej záťaži boli vynaložené finančné prostriedky určené v zmluve uzatvorenej podľa osobitného predpisu ⁶⁾ na zlepšenie stavu zložiek životného prostredia; vynaložené finančné prostriedky sa preukazujú dokumentáciou ⁷⁾ o zlepšení stavu zložiek životného prostredia,
- b) vo vzťahu k environmentálnej záťaži boli splnené všetky záväzky ⁸⁾ na zlepšenie stavu zložiek životného prostredia; splnené záväzky sa preukazujú dokumentáciou o zlepšení stavu zložiek životného prostredia,
- c) štát sa zaviazal sanovať environmentálnu záťaž na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou tohto zákona alebo na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky alebo
- d) environmentálna záťaž vznikla v dôsledku ukladania odpadov, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

Za povinnú osobu nemožno určiť osobu, ktorá je vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza environmentálna záťaž, u ktorej sa preukáže, že

a) nadobudla nehnuteľnosť na základe dedenia a zároveň nepokračovala v činnosti, ktorá viedla k vzniku environmentálnej záťaže,

b) po nadobudnutí nehnuteľnosti nepokračovala v činnosti, ktorá viedla k vzniku environmentálnej záťaže a v čase nadobudnutia nehnuteľnosti o environmentálnej záťaži nemohla vedieť alebo

c) po nadobudnutí nehnuteľnosti pokračovala v činnosti, ktorá viedla k vzniku environmentálnej záťaže, ale nepoškodzovala horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu alebo ľudské zdravie.

Príslušné ministerstvo

Podľa §5 ods. 5 zákona č. 409/2011 Z. z. Okresný úrad v sídle kraja zastaví konanie o určení povinnej osoby, ak povinnú osobu nemožno určiť a doručí právoplatné rozhodnutie o zastavení konania ministerstvu na účely aktualizácie údajov v informačnom systéme environmentálnych záťaží.

Podľa § 5 ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z. ak nebolo možné určiť povinnú osobu vláda Slovenskej republiky na návrh ministerstva rozhodne o tom, ktoré príslušné ministerstvo má zabezpečiť vykonanie povinností povinnej osoby.

Kraj	Počet konaní o určení PO	Zastavené konania	Určená PO	Konania neukončené
BA	11	9	0	2
TT	11	7	4	0
TN	12	11	1	0
NT	18	17	1	0
ZA	15	11	0	4
BB	25	14	5	6
PO	12	10	0	2
KE	14	11	3	0
Spolu	118	90	14	14

Uznesenie vlády SR	Príslušné ministerstvo MŽP SR	Príslušné ministerstvo MO SR
150/2013	13	6
356/2015	2	0
38/2015	26	0
153/2016	3	2
515/2016	4	2
397/2017	4	1
93/2018	10	0
	62	11
Spolu – štát	73 lokalít	

Pôvodca, povinná osoba a príslušné ministerstvo sú povinné zabezpečiť vypracovanie a realizáciu plánu prác na odstránenie environmentálnej záťaže a uhradiť všetky náklady súvisiace s vypracovaním a realizáciou plánu prác.

Ak pôvodca alebo povinná osoba nezabezpečí vypracovanie a realizáciu plánu prác, príslušné ministerstvo zabezpečí tieto činnosti z verejných prostriedkov v prípade bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia ľudí alebo životného prostredia, pričom nie sú dotknuté povinnosti pôvodcu ani pravidlá v oblasti štátnej pomoci. ^{4a}). Pôvodca je povinný vynaložené finančné prostriedky uhradiť príslušnému ministerstvu v lehote najneskôr do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o ukončení realizácie plánu prác vydaného podľa § 9 ods. 3.

Kraj	Plány prác - predložené
BA	2
TT	3
TN	12
NT	8
ZA	8
BB	10
PO	8
KE	10
Spolu	61 PP

Správa o plnení Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží (2010 - 2015) - schválená UV č. 154 z 29. apríla 2016

Zoznam environmentálnych záťaží navrhnutých v ŠPS EZ (2010 – 2015) na prieskum, monitoring a sanáciu bol zostavený na základe podkladov získaných riešením **projektu SIEZ**, na ktorých bola potvrdená kontaminácia, alebo boli podozrivé z prítomnosti kontaminácie. Z tohto zoznamu bola vybratá kategória **vysoko rizikových lokalít**, ktoré boli **prepojené s prioritami z hľadiska ochrany vôd, v súlade s implementáciou rámcovej smernice o vode (Plán manažmentu povodí)**.

- Projekty podporené prostredníctvom Kohézneho fondu Európskej v rámci Operačného programu Životné prostredie (2007-2013), Prioritná os 4. Odpadové hospodárstvo, **Operačný cieľ 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie a Operačný cieľ 4.4. Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania** (Správa o plnení ŠPS EZ (2010-2015) -Tabuľka 19)
- Projekty podporené prostredníctvom Kohézneho fondu Európskej únie v rámci Operačného programu Životné prostredie, Prioritná os 4. Odpadové hospodárstvo, **Operačný cieľ, 4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov** (Správa o plnení ŠPS EZ (2010-2015)-Tabuľka 20)
- projekty podporené **v rámci Environmentálneho fondu a z Recyklačného fondu** v rokoch 2010–2015 (Správa o plnení ŠPS EZ (2010-2015) -Tabuľka 21).

	Zdroj financovania	Výška podpory (Eur)
1.	Operačný program Životné prostredie (Operačný cieľ 4.3, 4.4)	76 040 787,37
2.	Operačný program Životné prostredie (Operačný cieľ 4.5)	67 201 615,75
3.	Environmentálny fond	1 627 955,00
	Spolu	144 870 358,12

Ďakujem za pozornosť.